

УДК 351.713.001.86:336.225.64(477)

Зарубіжний досвід управління податковим боргом та його адаптація в Україні

Волощук Р.Є.

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри «Фінанси і кредит»
Вінницького навчально-наукового інституту економіки
Тернопільського національного економічного університету

Статтю присвячено питанням зарубіжного досвіду управління податковим боргом. Розглянуто ризикоорієнтовані підходи до управління податковим боргом. Узагальнено тактичні та стратегічні заходи зі стягнення податкової заборгованості з платників, а також обґрунтовано можливості застосування передового зарубіжного досвіду управління податковим боргом у вітчизняній практиці.

Ключові слова: податковий борг, органи стягнення, управління податковим боргом, платники податків, аутсорсинг, автоматизовані аналітичні моделі.

Волощук Р.Е. ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ УПРАВЛЕНИЯ НАЛОГОВЫМ ДОЛГОМ И ЕГО АДАПТАЦИЯ В УКРАИНЕ

Статья посвящена вопросам зарубежного опыта управления налоговым долгом. Рассмотрены рискоориентированные подходы к управлению налоговым долгом. Обобщены тактические и стратегические меры по взысканию налоговой задолженности с плательщиков, а также обоснованы возможности применения передового зарубежного опыта управления налоговым долгом в отечественной практике.

Ключевые слова: налоговый долг, органы взыскания, управление налоговым долгом, налогоплательщики, аутсорсинг, автоматизированные аналитические модели.

Voloshchuk R.Ye. FOREIGN EXPERIENCE OF TAX DEBT MANAGEMENT AND ITS ADAPTATION IN UKRAINE

The article is devoted to the questions of foreign experience of tax debt management. The approaches to risk-oriented tax debt management are considered. Tactical and strategic measures on collection of tax debts from payers are integrated, as well as it is justified to opportunity of application of advanced foreign experience of tax debt management in Ukrainian practice.

Keywords: taxing debt, the authorities of collection, tax debt management, tax payers, outsourcing, automated analytical models.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У будь-якій державі, в якій податки виступають основою забезпечення владних повноважень і регулювання національної економіки, за фіскальними органами закріплені певні права та повноваження в частині управління податковим боргом.

Норми Податкового кодексу України в частині управління податковим боргом у певних випадках регламентовані досить детально, але багато положень вимагають ретельного опрацювання. У зв'язку із цим уважаємо, що розгляд досвіду зарубіжних країн з управління податковим боргом буде корисним для України, яка, як відомо, не відрізняється високою податковою дисципліною. При цьому нагадаємо, що податкове навантаження в Україні знаходиться приблизно на такому ж рівні, як і в розвинених державах світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями адаптації зарубіжного досвіду до національних практик управління податковим боргом займалося багато вітчизняних

і зарубіжних учених, серед яких: А. Матюшин, Я. Мороз, В. Солдатенков, В. Тарасенко, В. Угрин, М. Фільо, О. Юр'єва, Г. Яренко та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість теоретичних розвідок, розгляд зарубіжного досвіду управління податковим боргом виявив значну кількість питань, пов'язаних із недостатньо глибоким розроблення проблем у вітчизняній практиці, що підкреслює значимість дослідження в частині вироблення конкретних рекомендацій щодо перспектив його впровадження у практику управління податковим боргом в Україні.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає у вивченні організаційних, інформаційних та інтеграційних засад управління податковим боргом у розвинених країнах світу, узагальненні тактичних та стратегічних заходів зі стягнення податкової заборгованості з плат-

ників, а також обґрунтуванні можливостей застосування передового зарубіжного досвіду управління податковим боргом у вітчизняній практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вихідним постулатом як у побудові правових норм, так і у виборі інструментів управління податковим боргом у зарубіжних країнах є те, що податковий борг – це боргове зобов'язання перед державою та суспільством, яке фіскальний орган може (і повинен) стягнути через суд, як і будь-який кредитор.

Нині більшість розвинених країн світу має схожі підходи до управління податковим боргом, що ґрунтуються на індивідуальному підході до платника податків і передбачають

оцінку його боргових ризиків. Значна кількість податкових відомств країн світу використовує ризикоорієнтовані моделі управління податковим боргом, огляд яких представлений в табл. 1. Ці моделі ілюструють взаємодію між аналітикою, сегментацією платників податків, моделюванням ризиків виникнення податкового боргу та його ліквідацією. Така взаємодія забезпечує розроблення індивідуального підходу до конкретних боржників – платників податків, що підвищує ефективність управління податковим боргом.

Окрім ризикоорієнтованого підходу, у розвинених країнах світу застосовують інші підходи до управління податковим боргом, зокрема: диференціації платників (за розмі-

Таблиця 1

Ризикоорієнтовані моделі управління податковим боргом у зарубіжних країнах

Країна	Моделі управління борговими ризиками
Австралія	Податкове відомство має у своєму розпорядженні низку аналітичних моделей для оцінювання ймовірності несплати податкових зобов'язань, сегментування платників податків та визначення відповідних методів стягнення податкового боргу. До основних таких моделей належать: схильність до сплати (P2P) і платоспроможність платника (C2P). На основі отриманих від використання зазначених моделей даних розробляються заходи з погашення податкового боргу за індивідуальним підходом до платника податку.
Бельгія	Податкове відомство використовує прогнозну модель, яка враховує кілька факторів (платоспроможність, прибутковість, ліквідність) для визначення ймовірності несплати платниками податків і зборів, а також їх платіжної поведінки в майбутньому. На основі даних прогнозної моделі розробляється індивідуальний підхід до платника в контексті управління його податковими зобов'язаннями.
Великобританія	Податкове відомство має інтегровану автоматизовану систему з управління податковим боргом, що дає змогу провести аналіз стану платіжної дисципліни платника податків, оцінити інші його характеристики та оцінити ймовірність несплати податкових зобов'язань у майбутньому. Система показує всі борги одного платника в розрізі податків, а також його податкові пільги. Всі платники податків групуються на основі історії платежів, податкоспроможності тощо. Далі щодо податкових боржників розробляють індивідуальні підходи до стягнення податкового боргу.
Ірландія	Податкове відомство використовує ризик-орієнтоване управління податковим боргом, що передбачає низку заходів, орієнтованих на платників податків-боржників з урахуванням їх характеристик і поведінки в минулому. Борги платника податків мають пріоритетність залежно від рівня ризику та диференційовані таким чином, що заходи з їх стягнення відповідають індивідуальним обставинам платника.
Іспанія	Податкове відомство застосовує ризик-орієнтоване управління податковим боргом, яке полягає в аналізі кожного платника податків за трьома основними параметрами: платоспроможністю, обсягом податкового боргу та його волатильністю. Управління податковим боргом передбачає розподіл платників за групами ризиків (середній, високий і дуже високий).
Канада	Податкове відомство має у своєму розпорядженні автоматизовану модель податкових ризиків, яка оцінює схильність платника до несплати податків, що враховує податкову історію платника та його характеристики. На основі даних моделі розробляється індивідуальний підхід до платника в контексті управління його податковими зобов'язаннями.

Джерело: складено автором на основі [1, с. 31–33]

рами діяльності, платіжною поведінкою, обсягами податкового боргу тощо) для врахування індивідуальних обставин виникнення боргу та розроблення заходів із його стягнення; розвиток системи раннього реагування для запобігання виникнення податкового боргу; аутсорсинг податкових зобов'язань платників та ін.

Так, управління податковим боргом в Ірландії передбачає застосування обмеженої реструктуризації податкової заборгованості для життєздатних підприємств – платників податків, розширених повноважень контролюючих органів щодо примусового стягнення податкового боргу. Управління податковим боргом спрямоване на своєчасне та ефективно реагування на затримку податкових платежів або їх неповну сплату [2, с. 14].

В Ірландії основою всіх інструментів аналізу та систем управління податковими платежами є інтегрована система оподаткування (інтегрована платформа даних). До складу інтегрованої системи оподаткування входить податкова онлайн-служба (ROS), що являє собою електронний портал для платників податків та Інтернет-ресурс, який забезпечує швидкий і надійний канал для сплати податкових зобов'язань, заповнення податкових декларацій, а також доступ до податкового консультування. Також інтегрована система оподаткування містить інтегровану систему управління справами (ICM), яка дає змогу податковому відомству здійснювати податковий аудит та управляти податковим боргом платників податків.

Для аналізу ризиків несплати податкових зобов'язань платників використовується «оцінка ризиків на основі правил та їх профілювання» (REAP). Останнє являє собою процес оцінювання ризиків виникнення податкового боргу, що забезпечує збір експертних знань працівників податкового відомства з практики оподаткування та перетворює їх у «правила», у результаті чого платники, зараховані до групи ризику, вносяться до відповідної бази даних. Система REAP використовується під час планування аудиторських перевірок.

Фіскальна служба Австралії свою роботу у сфері погашення податкового боргу зосереджує на прямій співпраці з боржником, щоб у максимально короткі терміни забезпечити ліквідацію всієї суми боргу. Наприклад, у разі виникнення податкового боргу платнику необхідно в найкоротші терміни звернутися до контролюючих органів для отримання консультації щодо погашення такого боргу

[3, с. 221]. Податковому боржнику буде запропоновано кілька компромісних варіантів вирішення його боргової проблеми.

В Австралії застосовують диференційований підхід до управління податковим боргом платників податків. Для тих платників-боржників, які мають тимчасові фінансові труднощі, але прагнуть погасити податкову заборгованість, податкові органи надають цільову підтримку, яка передбачає індивідуальні механізми оплати, звільнення від процентів і штрафів, а також повне або часткове звільнення від сплати визначених боргів. Така цільова підтримка застосовується лише для малих підприємств і фізичних осіб [2, с. 11]. Ключову роль у даному процесі відведено зверненням платника, у якого існує ризик несплати податкового зобов'язання, до працівників фіскальних органів. У такому разі існує можливість уникнути додаткового навантаження та штрафів за несвоєчасну сплату прострочених податкових зобов'язань. Окрім того, розробляється план виплат для кожного боржника індивідуально, враховуючи особливості ведення ним діяльності. Окремо надається інформація про середньомісячні доходи та витрати, якщо це заборгованість фізичної особи, а також інформація, що стосується основних активів і зобов'язань боржника. Однак у разі надання такої інформації гарантії отримання права на розстрочку немає. Платник податків повинен переконатися, що в майбутньому він не допустить зростання та виникнення нового боргу, а також надати вичерпний перелік своїх дій щодо роботи з наявним боргом.

До платників податків, які не прагнуть до погашення податкового боргу або які свідомо і послідовно уникають від сплати податків, застосовуються більш рішучі заходи, зокрема ініціювання справи про банкрутство із подальшою ліквідацією бізнесу.

Для підвищення ефективності управління податковим боргом податкові органи Австралії застосовують автоматизовані аналітичні моделі двох варіантів: схильність до сплати податків платником (P2P) та платоспроможність платника (C2P) [1, с. 31–32]. Аналітична модель P2P прогнозує ймовірність погашення платником податкового боргу в повному обсязі протягом визначеного строку (поведінковий прогноз ґрунтується на платіжній історії платника у минулому та його взаємодії з контролюючим органом у контексті погашення податкового боргу). Аналітична модель C2P відображає фінансові можливості платника

податку щодо погашення податкового боргу протягом наступних дванадцяти календарних місяців.

Результати двох моделей об'єднуються для розрахунку ризику виникнення податкового боргу. На основі отриманих даних розробляються заходи щодо погашення податкового боргу за індивідуальним підходом до платника податку. Фіскальні органи Австралії використовують зазначені аналітичні моделі для протидії можливному виникненню податкового боргу як упереджувальний захід.

Цікавим є досвід Данії з управління податковим боргом. Так, у цій країні практикується система сплати податків за допомогою спеціальної компанії (наприклад, компанії PBS), яка має доступ до всіх рахунків у банках Данії. На підставі укладених договорів така компанія здійснює своєчасну сплату податків за своїх клієнтів – платників податків. Проте у разі виникнення податкового боргу його стягнення ґрунтується на індивідуальному підході до податкового боржника. Так, за умови позитивної історії сплати податків заходи примусового стягнення податкового боргу з платників податків, які одноразово допустили несплату податків та готові до врегулювання боргової проблеми, застосовуються поступово. Якщо ж платник податків ухиляється від сплати податкового боргу, щодо нього використовується вичерпний комплекс заходів, передбачених датським законодавством щодо стягнення обов'язкових платежів. Зокрема, датське податкове законодавство передбачає примусове стягнення податкового боргу лише тоді, коли його розмір перевищує 15 тис. крон (приблизно 2 100 дол. США), в іншому разі сума боргу може бути перенесена на наступний рік [4, с. 117].

Такий диференційований підхід до проблеми врегулювання податкового боргу отримав назву «політика чотирьох дверей». При цьому повноваження фіскальних органів Данії в частині стягнення боргу досить широкі. Так, у країні близько 99% платників податків – юридичних осіб є платниками податку на додану вартість, і у кожного з них є свій індивідуальний номер платника ПДВ. Фіскальні органи уповноважені відкликати у платника податків указаний номер, що де-факто означає призупинення фінансово-господарської діяльності боржника. Правда, даний інструмент зазвичай застосовується щодо невеликих підприємств (із чисельністю працюючих до 5–10 осіб) і носить непублічний характер. Уважається, що такий захід спону-

є платника податків якомога швидше вжити заходи щодо врегулювання податкового конфлікту. Крім того, податковий інспектор має право накласти арешт на майно боржника за обов'язковими платежами або прийняти забезпечувальні заходи щодо розпорядження його майном, якщо є підстави вважати, що боржник може вивести свої активи [5, с. 73].

Варто зазначити, що норми податкового законодавства Данії спрямовані на додаткове стимулювання платників податків своєчасно та в повному обсязі сплачувати встановлені податки, адже тим платникам податків, хто сумлінно сплачує їх протягом тривалого часу, передбачається надання пільги у вигляді звільнення від сплати частини пені у разі прострочення платежу.

Серед держав, що мають позитивний досвід у проведенні податкової політики, яка відповідає інтересам громадян, можна назвати Швецію. Уряду країни вдалося домогтися прихильності своїх громадян у питанні підтримки високого рівня сплати податків за рахунок їх соціальної спрямованості. Незважаючи на високий податковий тягар, Швеція займає одне з перших місць за своєчасною і повною сплатою податків (понад 80% добросовісних платників податків) [6, с. 124]. Однак у разі несплати або сплати занижених податків такий вчинок, як правило, карається накладенням штрафу в розмірі, кратному сумі, що прихована від оподаткування, та кваліфікується фіскальною службою як адміністративне правопорушення, термін давності за яким становить чотири роки.

Шведські фіскальні органи, уповноважені на примусове стягнення податкового боргу, мають право проводити розслідування (термін – протягом одного тижня, а в разі великого підприємства – двох тижнів) на предмет наявності у боржника активів, на які може бути накладено санкції. Вони мають право приїхати на місце знаходження боржника без попереднього повідомлення, щоб упевнитися у наявності активів у підприємства.

Одним із неблагополучних регіонів Європи, в якому застосування процедури управління податковим боргом має масовий характер, є Німеччина, масштаби ухилення від сплати податків в якій досить серйозні, незважаючи на те що одним із принципів податкової системи даної країни є відповідність величини податків розміру державних послуг, отримуваних платником податку, включаючи його захист.

Одним із найбільш ефективних інструментів виявлення податкових правопорушень і

злочинів у Німеччині є обмін інформацією між різними фіскальними службами та іншими державними інстанціями. Підпорядкованість податкових, митних служб і податкової поліції Міністерству фінансів сприяє їх тісній співпраці та взаємодії. Джерелами інформації можуть слугувати: державні органи, органи місцевого самоврядування, суди, треті особи, ЗМІ, а найбільшу роль відіграє діюча в Німеччині система «контрольних повідомлень».

У Франції рівень застосування примусового стягнення боргу зі сплати податків є відносно низьким, адже понад 90% платежів до бюджету сплачується платниками податків законслухняно, що пояснюється високим рівнем громадської свідомості, усвідомленням неминучості відповідальності, значними розмірами санкцій як виховним моментом, рівноправним партнерством і конструктивною взаємодією між платниками податків та фіскальними органами [7]. При цьому у цій країні за рахунок застосування заходів примусового стягнення надходження до бюджету становлять близько 10 млрд. євро на рік.

Зауважимо, що основна робота у Франції спрямована на попередження та уникнення податкового боргу платниками податків [8, с. 280]. Такі заходи полягають у наданні пільг зі сплати податків малим підприємствам (незалежно від того, до якої галузі національної економіки вони належать), що провадять діяльність, але мають незначний річний оборот. Упровадження таких заходів дає можливість отримати державну підтримку підприємствам сільського господарства, не створюючи для них надлишкового податкового тягаря і тим самим попереджаючи виникнення боргів, які в майбутньому неможливо буде погасити.

Окрім того, контролюючими органами у сфері оподаткування у Франції приділяється пильна увага роботі з дебіторами платника податків, які допустили утворення податкового боргу. У Франції здебільшого здійснення цієї процедури вимагає отримання дозволу суду, однак таке рішення видається судом негайно [3, с. 221].

Зазначимо, що фіскальні органи Франції мають право публікувати на свій розсуд (без санкції суду) в засобах масової інформації (газетах, журналах, у мережі Інтернет) інформацію про невиконання підприємством (його керівництвом) публічно-правового обов'язку зі сплати податків. Даний інструмент де-юре не є інструментом стягнення податкового боргу, але сприяє врегулюванню податкового конфлікту в найкоротші терміни, особливо у стосунках із

платниками податків, які дорожать своїм ім'ям (брендом) на ринку та не зацікавлені в погіршенні своєї репутації в очах партнерів.

У Китаї фіскальні органи для отримання сум податків і зборів можуть заарештовувати, опечатувати або виставляти на аукціон для продажу майно, яке не може бути розділене, якщо іншого майна платника податків, податкового агента або особи, що забезпечує сплату податку, недостатньо для примусового виконання податкових зобов'язань.

Найбільш суворими заходами стягнення, що застосовуються щодо платників податків – боржників, є конфіскація, вилучення рахунків та відкликання ліцензій на здійснення підприємницької діяльності. Згідно з податковим законодавством Китаю, дохід, отриманий платником податку від несплати податків, підлягає конфіскації, а рахунки – закриттю; сам же платник податків обкладається штрафом у сумі від 10 тис. до 50 тис. юанів (приблизно від 1 500 до 7 200 дол. США) [4, с. 116–117].

Деяко схожий механізм стягнення податкової заборгованості передбачено і законодавством Тайваню. Так, відповідно до законодавства країни, у разі ухилення платником податку від сплати податку передбачається призупинення його діяльності на строк, що не перевищує шести місяців. Якщо до кінця цього періоду платник податків, на якого накладено стягнення, не виконує своїх зобов'язань, то застосування стягнення може бути продовжено до виконання ним своїх зобов'язань. Окрім того, якщо платник податків або особа, на яку накладено стягнення, у встановлений для цього час не усуне відповідне порушення, платнику податків або іншій особі, відповідальній за сплату податку, може бути заборонено передавати або створювати інші права щодо майна в обсязі зобов'язань. Для податкових боржників застосовується також одне з найсуворіших покарань – скасування державної реєстрації. Також одним із заходів, які спонукають платника податків погасити наявний податковий борг, є застосування процедури обмеження на виїзд з країни [4, с. 117].

До країн, що не мають істотних проблем у сфері своєчасної сплати податків, належить Японія. Таке благополуччя пояснюється, по-перше, менталітетом нації, що базується на історично сформованій традиції впровадженій в масову свідомість законслухняності, а по-друге, детально розробленою законодавчою базою.

Заходи, що вживаються фіскальними органами в рамках боротьби із правопо-

рушеннями в частині несвоєчасної сплати податків, спрямовані на впровадження високих технологій під час ведення статистичної інформації про платників податків. Так, в Японії розроблена спеціальна комп'ютерна система, що дає змогу значно автоматизувати процедуру стягнення податкового боргу. Ця система дає змогу розсилати по телефонним каналам зв'язку спеціальні нагадування платникам податків, які мають податковий борг.

Як і в Швеції, про що було зазначено вище, в Японії підвищена увага приділяється задоволенню інтересів платників податків. Для підтримки високого рівня збирання податків у країні здійснюються різні заходи із популяризації принципу своєчасної та повної сплати податків, роз'яснення всіх можливих питань, що виникають у платників податків, які готові чесно та правильно їх сплачувати. Зокрема, діє ціла державна програма з інформування про вимоги податкового законодавства, у рамках якої видаються різні брошури, посібники, проводяться семінари, організуються «гарячі лінії» [4, с. 118].

Ще одним прикладом, цікавим для вітчизняної практики, є досвід управління податковим боргом у США. Система оподаткування даної країни передбачає перекладення основної частини тягара відповідальності за дотримання податкового законодавства на самого платника податків, а не на фіскальну службу. При цьому ефективне функціонування такої системи визначається наявністю низки умов, а саме: відповідним рівнем податкової культури населення, що передбачає загальне розуміння усіма платниками податків вимог щодо порядку та строків сплати податків (зборів); наявністю налагодженої системи податкових санкцій, заснованої на принципі відповідності розміру накладених санкцій ступеню тяжкості вчинених податкових правопорушень; наданням фіскальній службі відповідних повноважень щодо донарахування сум заборгованості з податків у безспірному порядку в разі виявлення фіскальними органами прихованих сум оподатковуваних доходів після подання платниками податків декларацій.

Податкове законодавство США передбачає можливість накладення санкцій на майно та майнові права платника податків, за яким існує заборгованість по податках, у разі його відмови здійснити сплату податку, а також належної до сплати пені в установленому порядку.

Варто зазначити, що коли будь-яка особа, яка повинна сплачувати податок, не виплачує його або відмовляється сплатити після пред'явленої вимоги, сума повинна стати заставним правом на користь США щодо будь-якого майна та прав на майно (нерухоме чи особисте), що належить такій особі. Таке законодавчо закріплене положення означає, що фіскальні органи мають право накладати санкції на майно платника податків, який має податковий борг, навіть якщо воно вже передано іншій особі.

Фіскальні органи США мають право застосувати низку інших заходів примусового стягнення податкового боргу. Досить цікавим є досвід реалізації податковим інспектором наданого йому права на стягнення боргу, який існує у підприємства – платника податку, безпосередньо з керівників підприємства (директора, топ-менеджерів тощо). Наявність загрози накладення санкцій на особисте майно керівників підприємств є досить вагомим аргументом, що спонукає зазначених осіб забезпечувати сплату податків за рахунок коштів і майна самого підприємства.

На нашу думку, досить корисною і вкрай цікавою з погляду вивчення досвіду виступає ініціатива США з передачі робіт щодо стягнення податкового боргу на аутсорсинг приватним підприємствам. У 2006 р. у США була запущена програма, у рамках якої фіскальна служба передала на аутсорсинг приватним підприємствам повноваження зі збору податкового боргу з деяких категорій платників податків.

На першому етапі роботи такі аутсорсингові компанії зайнялися платниками податків із відносно незначним розміром податкового боргу (не більше 25 тис. дол. США). Своєю чергою, над діяльністю компаній – стягувачів податкового боргу був установлений ретельний контроль із боку фіскального відомства. Для цього всі працівники таких компаній мають пройти спеціальну перевірку на благонадійність, кожні п'ять років вони перереєстровуються, їхні телефонні розмови прослуховуються, а звітність самих підприємств підлягає ґрунтовній перевірці [4, с. 119–120].

Висновки з цього дослідження. Отже, виходячи з вищевикладеного, можна зробити низку висновків щодо застосування зарубіжного досвіду у вітчизняній практиці.

1. В Україні серйозну увагу доцільно приділяти питанню запобігання виникненню податкового боргу. З огляду на важливість зазначеного питання слід запозичити зарубіжний досвід, зокрема:

1) Японії, де існує ціла державна програма, спрямована на інформування, консультування, надання правової допомоги платникам податків;

2) Швеції, де для уникнення різних проблем, з якими можуть зіткнутися платники податків, готові сумлінно сплачувати податки, фіскальними органами проводяться постійні консультації, надається всебічна допомога та підтримка.

2. В Україні необхідно впроваджувати окремі елементи заохочення добросовісних платників податків, як, наприклад, у Данії, де стосовно тих платників податків, які своєчасно і в повному обсязі сплачують їх протягом тривалого часу, передбачається надання пільги у вигляді звільнення від сплати частини пені у разі прострочення платежу. Заохочення сприяє забезпеченню законності та дисципліни у відносинах органів виконавчої влади з громадянами, юридичними особами, різними суб'єктами правових відносин.

3. В Україні варто передати частину функцій зі стягнення податків на аутсорсинг приватним підприємствам (як у США), принаймні

такий варіант дасть змогу виявити придатність будь-яких інших осіб (окрім державних органів) до стягнення податкового боргу. Але даний шлях передбачає необхідність внесення змін до чинного законодавства, а тому попередньо слід провести ретельне дослідження, проаналізувати всі можливі наслідки від установа партнерства з такими підприємствами, виявити потенційну економічну вигоду та спрогнозувати кінцеві результати, досягнення яких слід планувати за підсумками роботи таких підприємств.

Практика зарубіжних країн показує, що ефективність функціонування будь-якої структури, у тому числі фіскальних органів, залежить від її можливості враховувати та оптимально збалансувати інтереси всіх зацікавлених протилежних сторін. Окрім того, ключове місце відведено стратегічному управлінню своєї діяльності та мінімізації можливих ризиків у майбутньому. Вважаємо за необхідне основну увагу звернути на розроблення перспективних напрямів запобігання виникненню негативних явищ, серед яких чільне місце належить існуванню податкового боргу в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Working Smarter in Tax Debt Management. – OECD : OECD Publishing, 2014. – 108 p.
2. Working Smarter in Tax Debt Management : scoping document. – OECD : OECD Publishing, 2013. – 16 p.
3. Угryn В.В. Мировой опыт эффективного обеспечения минимизации налогового долга и возможности его применения в Украине / В.В. Угryn, М.М. Фильо // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. – 2015. – № 5. – Ч. I. – С. 218–223.
4. Матюшин А.В. Законодательство зарубежных стран о совершенствовании взыскания налоговой задолженности / А.В. Матюшин // Бизнес в законе. – 2009. – № 1. – С. 116–121.
5. Солдатенков В.Ю. О взыскании налоговой задолженности в странах Европы / В.Ю. Солдатенков // Налоговая политика и практика. – 2012. – № 12(120). – С. 72–74.
6. Яренко Г. Структура та організація роботи податкових органів у зарубіжних країнах / Г. Яренко // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 2. – С. 114–126.
7. Тарасенко В. Обмін досвідом з питання стягнення податкових боргів / В. Тарасенко, Я. Мороз // Вісник податкової служби України. – 2013. – № 29. – С. 38–43.
8. Юр'єва О.І. Аналіз та узагальнення європейського досвіду механізму державного управління податковим боргом / О.І. Юр'єва // Актуальні проблеми державного управління. – 2014. – № 2. – С. 278–286.